

Adresa: Administratiunea
și Tipografia:
BRASOVU, piata mare, Târgul
Inuiul Nr. 30.
Bunuri de anunțuri:
Brasovu, piata mare, Târgul
Inuiul Nr. 30.
Inserate mai primășe în Viena
R. Moos, Haasenstein & Vogler (Otto
Moss), H. Schalek, Alois Herndl, M.
Duke, A. Oppelt, J. Donnerberg; în
Budapesta: A. V. Goldberger, Eck-
hard Bernat; în Frankfurt: G. L.
Dobbe; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o seră
parmon pe o colenă 6 cr. și
9 cr. timbra pentru o publica-
care. Publicați mai doar după
tarifă și invocări.
Reclame pe pagina a III-a o
seră 10 cr. v. r. și 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMERU DE DUMINECĂ 46)

Nr. 253—Anul LV.

Brașovu, Duminecă, 15 (27) Noemvre

1892.

Fierberea în Austria.

Brașovu, 14 Noemvre v.

Un singur pasu au făcut Cehii din Boemia, Moravia și Silesia, pentru ca să se unescă în luptă, ce are de scop redobândirea drepturilor națiunii cehice și ale regatului boem și etă că se și dau pe față urmările favorabile ale acestei păși solidare.

Scim, că în conferența reprezentanților cehi din numitele țări, ținută la 1 Noemvre a. c., s-au unit cu toții asupra punctelor de căpeneție ale programului național și acesta împrejurare a contribuit ca reprezentanții boem din parlamentul vienesu să raporteze o invingere însemnată asupra contrarilor lor germani.

Etă cum s'a petrecut lucrul:

Cu ocasiunea desbaterei bugetare s'a încinsu în camera deputaților o dispută infocată asupra dreptului publicu alu Boemiei. Meritul de a fi provocat acesta dispută este alu deputatului germanu Menger, care într-o vorbire plină de ură în contra Cehilor a mersu păna a-i declara pe aceștia de trădători de patria, pentru că ceru restituirea dreptului publicu boem.

Invinuirea acesta a lui Menger a produs o scenă din cele mai furtunose în camera austriacă. Germanii aplaudau, ér Cehii se ridică cu toții protestându energic și cerându ca Menger să revõce cuvântul. Sgomotul nu mai voia să înceteze și președintele fù silitu a închide ședința.

Urmarea a fostu, că în ședința următoare s'a ridicat de-arândul conducătorii tuturor partidelor cehice din parlamentu, așa dără și a aristocraților conservatori și au făcut declaraționea solemnă, că unu punctu cardinalu alu programului lor este apărarea dreptului publicu alu Boemiei. Ei

mai cerură ca aserțiunea deputatului Menger, care-i lovesce în față pe toți fără de nicu unu temiu, să fi reprobată de cameră.

Comisiunea, ce a ales' o camera în urma acesta, a propus cu majoritate de voturi reproba-re, care i s'a și datu numitului deputat germanu de cătră majoritatea camerei.

Prin votul acesta parlamentul însuși a declarat, că a lupta pentru dreptul publicu boem nu involvă nicu unu felu de trădare și astfelu s'a adusu în discu-siune acestu punctu cardinalu alu programului cehicu.

Se înțelege, că desavuarea so-vinismului germanu din partea camerei a produs multă amărăciune în sinul partidelor germane, cari în cestiunea acesta au remasu în minoritate, votându pentru desaproba-re: Cehii toți, Polonii și clu-bul conservatorilor.

Dér pe Germani li aștepta încă o desamăgire și mai mare.

La titlul bugetului privitoru la parlamentu, luă cuvântul în 23 I. c prințul Carolu Schwarzenberg, spre a pretinde dela guvernă ca să reocupe postulu vacanțu alu ministrului pentru Boemia. Nu puțină sensațione a produs discursul acestui aristocrat de frunte boem, care a reclamat energie dreptul poporului boem de a ave unu ministru în consiliul coronei, a combătutu păre-re conductătorului Germanilor, că cestiunea limbei s'ar puté regula prin parlamentul centralu, și a accentuatu în modu hotărătu, că aristocrația boemă tine la dreptul publicu alu regatului boem.

Declaraționile prințului Schwarzenberg, dără mai multu încă acele ale contelui Taaffe, care i-a răspunsu indată, au căsănatu mare nemulțamire în tabera Germanilor.

Contele Taaffe a declaratu în-

înțe de totu de că postulu de ministru alu Boemiei este numai provisoricu vacantu și va fi în curându reocupat; mai departe a declarat, că unu ministeriu de partidă este cu neputință în Austria, dându astfelu să cunoască Germanilor, că speranțele loru de-a ajunge partida germană la cârmă suntu zadarnice. Asemenea au dis-păcătul Germanilor declaraționile contelui Taaffe asupa cestiunei limbei, care, dñe elu, trebue să se resolveze pe calea înțelegerei între partide și guvernă, după o modalitate, care trebue încă de aici încolo afătă.

Consternarea în clubul stângel germane a fostu așa de mare, în-câtă multă vreme n'a pututu să ia nicio decisiune. Acuma se anunță că majoritatea pretinde ca Germanii să intre érashi în opoziție și ministrul germanu liberalu, contele Khuenburg, să-si dea dimi-siunea.

Este mare fierberea, ce au produs enuncațiunile din parlamentul austriacu în Austria, dără modul cum s'a esprimat prințul Schwarzenberg asupra raporturilor cu Ungaria și a dualismului a amăritu și pe Unguri, așa că se pote dice, că acea fierbere a trecutu și peste Laita în Ungaria.

„Ungaria“, dñe o fioa din Pesta „nu pote să fiă nepăsătore față cu ceea ce a dñs prințul Schwarzenberg în vorbirea sa despre dualismu, a căruia înlocuire cu federalismul o puse în perspec-tivă, lăudându dreptul publicu boem ca pe unu contrapondu în contra poziției Ungariei în monarhie; nu pote să fiă nepăsătore mai departe față cu faptul, că ministrul Taaffe nu a respinsu atacurile prințului în contra dualismului.“

Adevărul este, că prințul Schwarzenberg a susținutu, că, după ce în Ungaria partidele ma-

ghiare, cari tindu la desbinarea monarhiei, seceră totu mai multe succese, cei din Anstria trebuie să se gândescă de a crea unu con-trapondu în contra influenței pre-ponderante a unei părți a monarhiei și atunci va veni la ordinea dilei cestiunea dreptului publicu boem.

Despre federalismu n'a vorbitu nimicu, dără a dñs că voru trebui „să se apuce lucrurile în monarhie cu mâna mai tare, fără de a su-gruma părțile singuratice și fără de a vătăma sémțul loru de dreptu.“

Cu tote aceste politicii unguri s'a simțit atinș. — Nicu că se putea altfel, când se sciu cu musca pe căciulă!

CRONICA POLITICA.

— 14 (26) Novemvre v.

Diarul croat „Agramer Tagblatt“, vorbindu despre programul ministe-riului Weckerle, și cu deosebire asupra părții politice bisericesci scrie urmatorele: „Pentru noi Croații acesta afacere, firesce, că are numai unu interes mij-locită ca și în genere așa numita „di-sectiune liberală“, pe care maghiarismul călăresce făcându așa mare spectacol. Noi vedem lămurită ce stă sub acestu liberalismu atâtă de umflată. O parte din acesta e rivalitatea de partidă și intriga de clica, ér restul este nisipu pentru ochii Europei, pentru ca în dosul acestei finalte bariere să nu védă reacțiunea négră ca păcura, pe care maghiarismul liberală scie să o practice pentru „curătenia consolidării naționale“ — după cum sună frumosă fraza a d-lui Dr. Weckerle, — că și unu ab-solutistu ruginitu.“

Diarul rusesc din Petersburg „Syn Otecestva“, vorbindu despre evenimen-te din Austro Ungaria, scrie între al-tele urmatorele: „Noi credem, că din cauza raporturilor incoredate între Curia română și cabinetul din Viena, ii va succede diplomației rusesc de a indu-

POLETONULU GAZ. TRANS.

Harapu Albă.

Poveste.

A fostu odată ca nicu-o dată, că în povești multe se mințescu, mai mari și mai cornute, — cui i placă, să le as-culte.

Au fostu odată doi frate, amândoi împărați. Unul nu a avutu nicu unu pruncu și a avutu bine multă; celalalt a avutu pruncu mulți și a sérăcitu.

— „Auți frate, dñe odată celu avutu cătră celu sérăciu: Dumnejude tă-a dată feioru și mie avere. Nu dicu, că n'ai puté și tu să-i hrănesci oră să-i cresci după mărirea ce portă, dără uită la bă-trânețele mele, că ați-nâne picu din brézdă și n'am cine să mă urmeze nicu în scaună, nicu în avere. Trimite-mi unu feioru, să-lu tău eu pe ala pruncu de sufletu și după mórte, să-mi moștenescă împărația și avereia, ca să nu trăcă în crangă străină.“

— „Bine-a fi, frate“, dñe celalalt;

„décă atâta-i durerea ta, cerca-voiu s'o lecuescă. M'oiu înțelege cu feiorii și pe care s'a învoi, tă-l'oiu trimite.“

Se duce împăratul acasă și mai cu incunjurul, mai cu pildele, dă să înțe-leagă feiorii ce gânduri are unchiul loru, décă adeca s'ar hotări óre-care să pli-nescă ce elu doresce: să mérge pruncu de sufletu.

— „Merge-oiu eu“, dñe unul din cei mai mari, și cum e mâne se gătă de ducă. Împăratul, cu tote că era cu-pleșită de pruncu, i avea de opotrăvă dragă pe toți și acuma când trebuil să se despartă de unul, simția, că așa i se stringe inima în peptă. Dér n'avea încătră; și-a dată cuvântul și décă și feiorul voiesce, cum ar puté elu să-si strice omenia? Ilă gătesce dără de drumu și înainte de a pleca, ca bună părinte, i dă sfaturi cum a sciutu mai alese: cum să se pörte, de ce să se ferescă.

„Décă mergi și mergi — dñe între altele, — „eu omu prăstavu, dela „bi-nețe“ încoło, să nu-ți fac de trébă“.

— „Nu mi-oii face, tată“, ilu mul-

Când a fostu în capătul satului, se tâlnescă cu o babă. Feioru-i mulță mesce: „Norocu bună, babă.“

— „Sănătosu, feioru împăratului. Unde mergi?“

— „Ducu-mă la fratele tatii-pruncu de sufletu.“

— „Bată te foculă tău“, dñe baba, „da cum mergi tu de câne la altul, pu-tendu fi gazdă să poruncesci, nu să-ți poruncescă?“

Feiorul pică pe gândură și... susă la dealu și josă la vale, una cerne cu-vintele babii. „Gazdă“ și „poruncă“ nu-i mai scăpa din mintă.

„E de rēu!“ socotescă în urmă. „Ce să mă ducu eu de slugă? unchi neunchi, totu aceea a trebui să plinescă eu, ce elu a dñe și atunci — slugă sunt eu“. — Indréptă calulă din frêne și s'a in-torsu acasă.

— „Nu mersești, fătulă meu?“ întrébă împăratul?

— „Nu“.

— „Merge-oiu eu“, dñe altul, și s'a dusă.

Împăratul i dă și aceluia sfaturi,

ca la celalalt și dice: „décă mergi și mergi, fetulă meu, cată, că cu omu prăstavu, afară din „binețe“, să nu-ți fac de trébă“.

— „Nu mi-o face, tată, oi cum l'oi vedé, mi-oii aduce aminte de cuvintele domniei tale și l'oiu încongiura.“

S'a dusă dără și acesta și anume s'a dusă păna în capătul satului; acolo s'a tâlnită cu baba.

— „Bună diua, babă!“

— „Sănătosu feioru împăratului; unde mergi?“

— „Ducu-mă la fratele tatii-pruncu de sufletu.“

— „O! bată-te focarea ta“, dñe baba, „da cum să mergi tu de câne la altul, putendu fi gazdă să poruncesci, nu să-ți poruncescă?“

Acesta nicu nu pică pe gândură, ci cum aude de „gazdă“ și de „poruncă“, simțescă furnicară în spate și s'a intorsu acasă.

— „Nu mersești, fătulă meu, nicu tu?“ intrebă împăratul?

— „Nu“.

— „Duce-m'oiu eu“, dñe unu păcată

pleca pe Papa, ca acesta să permită Slavilor catolici, ca serviciul lor să-lățină în limba slavă, nu în ceea latină, după cum se și face acum la catolici din Muntenegru. Prin acesta s'ar de-a-tura piedeoa principală a propriei poporilor slavice ale Austriei între sine și către Rusia ortodoxă, ér Papa prin acăstă reformă, care deja are mulți adeveni între clerul catolic slav, numimănumai pe cunoscutul episcop Strossmayer, ar face o rană nevindecabilă unității monarhiei habsburgice, precum și egemoniei germano-maghiare."

*

Dintr-o corespondență, pe care „Pester Lloyd” o primește din Atena și care se ocupă între altele cu rezultatele, pentru Grecia, ale *rupturei relațiilor cu România*, relevam următoarele interesante constatări: „Ruptura relațiilor a fost o lovitură greșită; în acăstă privință nu mai există îndoială nici în cercurile guvernamentale grecesci.. E evidentă adăugă, că scopul rupturii a fost să se distrage atenția publică dela situația genantă interioră; dăr înzadară, căci atenția publică ér se îndrepteză de partea aceasta. Afară de asta, se impună guvernului, că și-a trimis ultima săgeată prea în grabă, și acum e cu totul desarmată. În adevărt, nu se poate închipui acum ce ar mai putea face Grecia, decât să renunțe la moștenirea Zappa, său să se prezinte înaintea tribunalelor românesc... Nota grecescă fusese trimisă în speranță, că România va răspunde și prin acăstă se va trece, cel puțină în formă, pe terenul internațional. Dăr guvernul din București s'a ferită a face acestă lucru, — și acum areopagul europeană a desaprobată punctul de vedere alături Greciei, aprobadă în chip tacit pe celălătă României. Aceasta se simte în Grecia.... Guvernul n'a căștagată decă nimică prin procedere-i răsboinică.” Corespondența se ocupă apoi de trista stare finanțiară a Greciei.

„Nu ne cunoscă!“

Sub titlul acesta diarul național slovac „Narodni Noviny” arată, că guvernul unguresc nu cunoște cererile și postulatele practice ale poporului slovac. Ar fi de lipsă ca unu guvern să caute a-să căstiga simpatia și increderea poporului, dăr de așa ceea nici pomenire la stăpânirea ungurăscă, ba ea nu-să dă și-lință a cunoște măcaru trebuințele morale și spirituale ale poporului slovac. Numai atâtă soie despre elu, cătă l'au informată foile șoviniste maghiare din Pesta. Numai renegații și speculanții potu să tragă la îndoială ori-ce idealismul alături de lipsă de orăștie slovacă. Nici unu guvern unguresc însă nu s'a încercat să dea o direcție idealismului și însuflă-

țirei poporului slovac, nici Andrássy, nici Lónyay, nici Tisza. N'av ținută sămăde aceste, ca și când omul ar trăi numai din pâne și n'ar avă și trebuințe sufletești.

In locu de a se ocupa de aceste trebuințe, ne vină cu forță brutală. Nu mai e vorba de vr'unu statu și de-o administrație cinstită, ci voru să ne sugrume. Unu exemplu clasico, că la acăstă ținutesc sistemul este, Moosary, celu mai înainte atâtă de laudată de Maghiari. După ce acesta și-a ridicată glasulă în contra sistemului, n'a mai fostă alesă de Unguri, și a primită numai mandatul dela România din Caransebeș, pe care mai târziu l'a pierdută, cănd România Caransebeșenii au trecută în pasivitate și n'au mai alesă.

Astfelă a învinsă păna acum politica renegaților, cără țintescă la aceea, că guvernul să nu afle nimică despre ceea ce se petrece între Nemaghiari. Sunt multe mijloace, prin cară se poate sugrumea spiritul, dăr naționea trăiesc și după cei apăsați vină altii, poate mai resoluți și mai tarzi în caracteră!

Maghiarismul s'ar putea reculege sufletește, dăcă în tără ar domui stări mai firesc. Numai cu-o sută de Maghiari să fi mai puțini în dieta și îndată raporturile politice arătă deveni mai sănătose. Iosă ou renegații plini de invidie și de intrigă, infectați moralicesc și materialicesc și bancrotați!

Cam aceste suntă cugetele ce cuprină pe fățu națională slovacă în fața schimbării, ce s'a săvărsită în guvernă.

Fi-va în viitor mai bine? se întrebă ea, „nu cunova se va fi convinsă că din propria experiență ministrul de culte și instrucție publică, că pentru Slovacă ar fi de lipsă celă puțină o școală mediă?...“

„Ei nu ne cunoșcă și nu-să dă și-lință a ne cunoșce!“

„Ungaria și Curtea.“

Sub titlul acesta „Magyar Hirlap“ primește din Viena următoarea scrisore, din care estrapemul următoarele:

E mai pe susă de oră ce îndoială că la Curte domnește adăugă dispoziția ceea mai rea față cu noi Maghiarii. Maghiarii, se dice în cercurile curții, nu suntă mai multă copii îndragiți.

Că păna la ce gradu s'a desvoltată dispoziția aceasta a Curții, o dovedesc dorința Majestății Sale reginei, anunțata și dietei, că nu doresc mai multă, ca de qiu ei onomastică să-i grătuze parlamentul maghiară.

Causa depărtării lui Szögyeny dela Viena la Berlină este recăla cercurilor curții. Simțindu Szögyeny, că elu nu mai

pote încăldji curtea față de Ungaria — s'a depărtat. Oare contelui Ludovică Tisza îi va succede a face ceea ce n'a putută face Szögyeny? — Aceasta este mai multă decâtă îndoelnică.

In decursulă intregei ierni, curtea nouă merge la Budapesta. Aceasta este faptă hotărătură. Depărtarea grabnică a curții din Gödöllő s'a întemplată la dorința reginei, care, cănd a audiată, că nu se va incununa status lui Henzzi — se dice, că ar fi vărsată lacrimi. Este sigură, că acăstă și alegerea lui Kossuth de cetățenii de onore alături capitalei ungurești prin adunarea generală a consiliului orgășenescu, a influențat fără deprimător asupra Majestății Sale.

Când s'a întemplată acăstă, regele era în Cincis-biserici. Szapary încă era acolo. Majestatea Sa l'a întrebătă, că ce insenmă alegerea de cetățenii de onore a lui Kossuth și botezarea unei străde cu numele lui? Ministrul președinte de atunci a răspunsă zimbiud:

— „Majestate, numai o minoritate disperată va sprigini acăstă propunere.“

In qiu următoare telegrafulă a adusă scirea, că propunerea s'a primită o'o mare majoritate. Szapary, în frica lui, n'a cutesat să mărgă înaintea Majestății Sale, care la prânzul iusă întîlnindu-se cu Szapary, i-a distă în ironia:

— „Nun Ihre Minorität ist über Nacht schön gewachsen“. (Minoritatea D. Vôstră a crescută frumosă peste noptea.)

De-atunci regele n'a mai credută lui Szapary — și deja de atunci era sortită căderei fostului ministrul-președinte.

SCIRILE DILEI.

— 14 (26) Noemvre.

Convenirea colegială, ce s'a arangiată eri sără din partea Reuniunii române de gimnastică și de cantică din locu, a fostă forte bine cercată. Corul de dame și de bărbăți, sub conducea probetă a d-lui profesor de muzică N. Popoviciu, a executată totă puntele programului cu precisiune. Imprejurarea, cu programul a cuprins de astădată mai multe cântece prea frumosă și melodiose românește plăcut publicului. Cele mai furtunose aplause le-a secerat d-na Haretii Nemeș, care cu frumosă sa voce de soprano sciu executa esențială aria din opera „Mignon“, de Thomas. Dintre coruri, cea mai aplaudată fu „Hora dobră“ alături căreia autorul este însuși dirigentul corului. La dorința publicului, acăstă piesă trebuie să se repeteze. Ca solistă, d-lă G. Popă s'a distinsă în „Cântecele toscanice“ de Weinwurm. În totală, amă remasu multămiți de prestaționile corului.

La încheiere amă avă de făcută o mică observație la adresa publicului și în specială a unora dintre amabilele reprezentante ale sexului frumosu, cari se vede, că prea puțină s'au îndeletnicită cu psalmii lui David. Le-amă rugă, în interesele artei, că pe timpul cătă durată producționile să și reamintescă din psalmă cuvintele: „Dune pază gurei mele“.

— x —

Căsătoria moștenitorului de tronu română și Papa. Mai de multă s'a ivită scirea, că Papa Leo XIII numai așa se învoiesc, că părechia principiară să se căsătorească după ritul latină (catolic), deacă băieți născuți din acăstă căsătoria se voră boteza și crescă în religia catolică. Se dicea chiar, că moștenitorul de tronu ar fi și primă conditie. Adevărată acestei sciri o negă hotărătu dialoul „Post“ din Berlină, care scrie următoarele: Când catolicul rege Carolă (alături României) s'a logodită cu principesa protestantă de Wied, Papa Piu IX încă i-a pusă amintita condiție. Carolă însă nu s'a învoită, fiind-o conform constituției române, copiii născuți din căsătoria Suveranilor trebuie să fie crescuți în religia statului, așa în religia greco-orientală. Piu IX a cedată. Această casă se ivese acum din incidentul căsătoriei principelui moștenitor română. Papa Leo XIII pretinde dela noii soți principari, ceea ce a pretinsă Piu IX dela Carolă. Actualul Papă însă a fostă făcută atentă, că cestiunea acăstă se poate deslega în modu pacificu. Papa Leo XIII, examinându actele referitoare la acăstă, de faptă a primită hotărârea lui Piu IX ca casă de precedentă și astfel înțera păreche principiară se va căsătora după ritul catolic, dăr nu va trebui să-să creșcă copii în religia catolică.

— x —

Comunicația în România pe șoasele principale (drumurile de tără), ce din cauza colerei fusese supusă unor restricții din partea regimului română, de astăzi începându este eră liberă și călătorii potă trece neimpedeați, atâtă pe jos, cătă și cu carul, ori căruța.

— x —

La congresul numismatică, ce se va ține în qilele acestei în Bruxella, România va fi reprezentată prin ministrul ei plenipotențiar de acolo, d-lă George Bengescu, care se va întrepune pentru valuta de aură.

— x —

Unu testatoru marinimosu. Fericitul Lazaru Baldi din Clușiu, reșposată de acestea, și-a testată totă avere sa, în valoare de vre o 50,000 fl., pentru scopuri de binecere românesc. Dintre acesteia, o casă și grădină în preță de 30,000 fl. pentru înființându scola română de fetițe din Clușiu. Fericitul Baldi, care în tineretul său luptase cu miseria și năcasuri, s'a făcută nemuritor înaintea națiunei sale, care lă va binecuvânta în vecl.

din cei mai mărunți și se gătesc și elu. Impăratul ilă povățește și-lă sfătuiesc și pe acesta mai vîrtoșu decâtă pe ceia-lalți și dice: „dăcă merg și merg, drăgulă meu, cată, că cu omă prăstavu dela „binețe“ încolo să nu-să facă de trébă“.

— „Fii hodinită de-acolo, tată, căci cum l'ou vedé, — cruce de elu ca de necuratulă“.

E bine; se duce și elu păna unde au mersu ceilalți și se tâlnesc cu baba, — baba avându susuoră o pele de vulpe.

— „Norocu bună, babă“.

— „La mulți ani cu bine, feioru-măpărătului; nu-i cumpăra pielea astă de hulpe?“

— „Ba cumpăra, dăr cum o dai și lăce-i bună?“

— „O Dómne! dragulă babii, nu-i omă pe lume, care să-i rupă prețu la astă de bună, că te feresce de toti „răii“ și te face puiul norocului“.

Feiorul cumpăra pielea și fără să ieșe în bani bună laudele babii, o pune dinapoi su sha.

Baba, dincolo, se ia totu în aleatul lui păna-lă ajunge și apucă pielea de su sha. Dăr pentru aceea totu ea l'a scosu

de unde a fostă mai greu; vomă vedé. Feiorul nu băgase de sămă, că baba i-a furată pielea și s'a dusu mai departe păna într'unu codru ore-unde și acolo se tâlnescu cu unu omă prăstavu“.

— „Bună qiuă să dée Dumneșeu, omă prăstavu!“

— „Dée-ți Dumneșeu sănătate, feioru mpărătului; inoătro mergi?“

— „N'am să perdă multe vorbe cu dumnia ta, că mi-a dată tata în poruncă, că cu omă prăstavu dela „binețe“ încolo să nu-mi facă de trébă“.

Etă o muscă — socotescela, care vine de sine în mrege și îndată apucă codrul de-a lungulă păna a aflată o vatră de focă; acolo se smolesce cu ce-nușe din vatră pe față, să nu fiă prăstavu, și eră iiese naintea feiorului și-i dă binețele: bună qiuă feioru mpărătului; nu-i facă de trébă“.

— „Duce-m'ăși la fratele tatii pruncu de susfetă“, răspunse feiorul, „dăr am rătăcită și nu potă da afară din codrul acesta.“

— „Nici o grijă, fiulă meu; duce-te-oju eu macară păna la elu, numai îmi

arată dreptățile, că abună-sémă mergi la elu.“

Feiorul își arată dreptățile, éră oela dăcă le cetește, le pune în busunară dicându-i să-lă urmează....

Suntă vremuri, când nu bucurosu ne luăm după oră și cine, și eră sunătă vremuri, când n'amă lăpăda nici măna dușmanului macară de amă sci, că ne duce țintă la perire. Pe celea le stăpânimă noi, aste dimpotrivă ne stăpânescu ele pe noi.

De-ajunsu, că feiorul se ia după omul prăstavu și mergu-mergu, păna ajungu la o fătănușă. Dăcă ajungu la o fătănușă, inchide pe feioru în fătănușă și în trei săptămâni nici nu i-a dată de bentă, nici i-a dată de măncată. Intrăcacea în totă qiuă ilă întreba: plini-vă ce-a dice elu?

Feiorul totu: nu și nu.

La trei săptămâni éră a mersu la elu și a întrebată.

In feioru abia mai bătea o schinetea de viță și s'a plecată.

„Na“, dice omul prăstavu, de astădă nătăcă nime să nu scie de numele tău: cum te-a chiamată. Tu-i fi Harapă-

Albă și cand te-oio chiama, să stai înainte. Eu ti-oio fi stăpână, tu-i fi slugă și dăcă nu-i plini ce-oio qice, oră dăcă-i pomeni de numele tău, cu capu ii plăti“.

Feiorul a suspinată din adeneul său și s'a lăsată cu totulă în grijea lui Dumneșeu, — de-a fi bine, de-a fi rău.

Atunci l'a scosu afară și s'a bucurată cu elu păna la fratele tătăne-său și acolo și-a arătată dreptățile, cum ar fi fostă elu nepotul lui, éră pe Harapă-Albă l'a trimisă în poiată, să védă de caluș.

Impăratul fără să facă bucurată și îndată l'a luminată, ce ilă așteptă. „Că la mine“ — dice — „altă lucru nu-i avă, decătă să porunoescu și să ie-i sămăcum se chivernisece tăra, că după ce-oio încide ochii, să-mă potă moșteni impăratia“.

Omul prăstavu se face omă de-a casă și începe a porunci și începe a trăi, că era de unde.

Odată, cam către Craciună, dice impăratul: „cum ne-amă pută formăli de-nisce primăveră, și anume de câteva

Miseria în Rusia. Conteul Leo Tolstoi, celebrul scriitor rus și filantrop, publică într-o gazetă rusescă o dare de sămătă asupra distribuirii subscrîșilor adresate lui pentru cei atinși de ultima fômete. Conteul Tolstoi însotescă darea sa de sămătă, ca de obiceiu, cu o descriere a miseriei țărănimiei rusescă, miseriă, care crește din an în an. Între altele dice, că în anul trecut, când se simțișe obligat să caute a aduce ajutorul celor băntuiți de fômete, se văzuse în situația unui medic, care e chemat la unu pacient, ca să îndrepenteze o scrisoare și când colo descoare că omul e bolnav până în măduvă. Conteul amintescă între altele faptul, că în ceea ce patru districte lovite de miserie, în care a avut ocazia să facă observații, în cele din urmă cinci luni de iernă ale anului, numărul casurilor de morți a întrebată cu trei mii pe acela alături nascerilor, pe când în anii normali numărul nascerilor întrece pe alături morților, în mijlocie, cu 2000. În aceste patru districte s-a arătată așa de rezultatul directă alături fômetei, prin scădere populației cu cinci mii de suflete. Si acăsta cu totă răutorală energetică acordată de guvern, de societatea Crucei Roșii și de mila particularilor. Cum ne va merge în iernă acăsta? — se întrebă Tolstoi, — oacă secara a dată o recoltă și mai rea decâtă în anul trecut, er ovesu nu e aproape de loc? Lipsa cea mai mare doamnește prețuindă, și poporul și-a sleită deja puterea de rezistență în anul care a trecut.

— x —

Ambasadorul român la Petersburg a fost numită d. Alexandru Catargiu, nepotul ministrului președinte Lascără Catargiu.

— x —

Atentat contra reginei Angliei. Se telegrafiază din Berlin, că regina regentă spaniolă a vizitat la 22 Noemvre n. e. expoziția istorică din Madrid. Înaintea edificiului, unde se află expoziția, nu departe de regină, explovă o bombă, despre care s-a dovedită, că era pusă de nisice atențator anarchiști. Unul dintre însoțitorii reginei a fost rănit ușor, regina însă cu toate acesea nu s-a temută a merge să visiteze expoziția. Ceretarea nă descoperită până acum pe faptuitor.

— x —

Mortalitate în Brașov. Din 1 până în 7 Noemvre au murită în Brașov 16 persoane și așa: 1 de tuberculoză, 3 de catarr de intestin, 2 de aprindere de plămâni și 10 de alte boli. Prin urmare se vine pe 1000 de locuitori pe an: 254.

— x —

Contingentul militar austriac pe anul 1893 pentru armata regulată, este fixat cu 52, 911 oameni, er pentru milicia teritorială (Landwehr) cu 10,000 de oameni.

— x —

Limbă rusescă în Polonia. Diarele din Varșovia anunță, că o comisie a guvernului cercetăză toate fabricile și stabilimentele industriale ale Poloniei rusescă, ca să se incredește de către personalul lor, cuprindând și pe directori și ceilalți funcționari înalte, scu său nu rusească. Cei care nu voră pută dovedi, că scu acăstă limbă, se dice că voră fi expulsați din Rusia.

— x —

O amintire la împăratul Maximilian de Mexico. Foile mexicane aducă scirea despre moarte suboficerului Alquerado. Aceasta a comandată plutonul de soldați, care a impuscată pe împăratul Maximilian.

— x —

Proprietarilor de case din Brașov. Le atragemă atențunea, că până la 30 Noemvre n. e. au să prezinte oficialul de dare orășenește blanchetele cu fasonările de lipsă pentru stabilirea dării pe următorii trei ani consecutivi. Blanchetele de lipsă pentru fasonări se capătă gratuită dela oficiala orășenește, avându-se umpli numai rubricele. De că proprietarii de case nu voră grăbi a face acăstă până la 30 Noemvre n. e., fasonările se voră face din partea unei comisioane trimise din oficiu pe cheltuiala lor, în care casă proprietarii pot să fie și în alte privințe pagubiti. Amănunte se potă vedea în anunțul magistratului orășenește, publicat în numerii 249 și 252 ai „Gazetei.”

— x —

Celiscul Felix Popper va da cu concursul d-sorei Frieda Schnell și a d-lui prof. R. Lassel, în săptămâna viitoare ună concertă în sala cea mare a Hotelului central Nr. 1.

— x —

Atragemă atențunea cetitorilor noștri la avisulălătorată la numărul de față alături noștri, avisă prin care se face cunoșteană aparițunea culegerii de poezii numită „Parnasul română.”

— x —

Programa concertului, ce-lă va da musica militară mâine sără în sala hotelului Central Nr. 1 este următoarea: 1. Döring: „Gruss in die Ferne” marș. 2. Nicolai: Ouvertură la opera „Die lustigen Weiber von Windsor.” 3. Fahrbach: „Erinnerungen an Ios. Straus”, valsă. 4 Hoch: „Nachklänge aus dem Zillerthal” pentru trâmbiță. 5. A. Boito: Mare fantă din opera „Mephistofeles”. 6. Liszt: „Ungarische Rhapsodie Nr. 1.” 7. Ro-

senkranz: „12 heitere Stunden eines fidelen Fremden in Wien”, mare pont-pouriu umoristică. 8. Lipek: „Nóptén in pădure”. 9. Volkl: „Sei mir gebrüsst” cântecă pentru trâmbiță. 10. Brandl: Pontpouriu după motivele operetei „Die Kosakin”. Atragemă cu deosebire atențunea asupra pieselor „Nachklänge aus dem Zillerthal” și „Sei mir gebrüsst”. Incepul la 7 1/2 ore sără. Intrarea 30 cruceri.

— x —

Musica orășenește, va da mâine sără ună concertă în sala hotelului „Europa” cu următorul programă: 1) „Soldatesca” marș de I. Kral. 2) Ouvertură la opera „Rienzi” de Richard Wagner. 3) „Ich bin ein Kind vom Rhein”, valsă din „Vogelhändler” de Zeller. 4) Ungarische Rhapsodie Nr. 3. de Liszt. 5) Ce dulce” cântecă românește de F. R. 6) Ballgeflüster. Intermezzo de Louis Gregh. 7) Introducerea din opera „Cavalleria rusticana” de Mascagni. 8) „Studentenlauen” valsă de stud. P. Richter. 9) „Der Träum eines Reservisten” de Ziehrer. 10) „Edelweiß” Quadrile (din opera cu aceeași nume) de Komzak. 11) „Letzte Post” Polca franco. (din „Vogelhändler”) de Zeller. Incepul la 7 1/2 ore sără.

La mormântul unui dascălu.

Cuvîntul rostitu de I. Dariu, cu ocazia săfintării petrei comemorative a regretatului director și invățătoru I. Petricu.*)

Stimați ascultători! Iubiți colegi!

Sub acăstă modestă pără, tributul alături recunoșinței omenilor de inimă, zacă rămășitele pămîntesci ale dascălului poporalu Ioanu Petricu, care în decursu de 24 ani (1860—1884) a imprăștiat de pe catedra de dascălu lumină în frageda tinerime încredințată lui, care a lucrat cu bărbătie rară pentru consolidarea caracterului, pentru nobilitarea inimii și pentru cultivarea virtuții în atâtea sute și mii de plăpânde mlădițe ale nămului nostru.

Dascălul Iónu Petricu a fost că și unu pomu nobilu, mare și umbrosu. Ajungându în starea de a rodi, acestu pomu a datu neîntreruptu rōde bune, gustose și folositore. Dér precum pomul nobilu nu rodesce niciodată pentru elu, ci pentru alții, așa a urmatu și dascălul I. Petricu; a datu totul pentru alții și pentru sine nămicu. Însă pomul nobilu nu dă pentru alții numai rōdele săle, ci și umbra sa cea bună și răcoritoare. Oră ce călătoru ostenită de

*) A se vedea nr. 247 alături „Gaz. Trans.”

drumu și de terbințelă, ajungându sub pomu, își află răcōre reînvietore, odihnă și restaurare. Dér pe când oferă elu acestea călătorului, pomulă insu și sufere arșița sōrelui spre a scuti de ea pe călătoru. Multă tinerime a scutită sub ramurile pomului sciinței și ală virtuții și învățătorul I. Petricu, înfruntându în același timp elu insu și arșița sortii cei vitrege, ce arde și nimicesc totu, ce e nobilu și frumosu pe pămîntu.

In timpul iernii, pomulă nudă rōde, nică umbră, dér scutesce și adăpostesce pe multu, înfruntându vînturile și furtunile cele mai cumplite. Aprópe de iernă vieții sale, învățătorul I. Petricu a suterit multe vijelii și furtuni grele, scutindu și apărându pe cei ce se adăposteau sub elu.

Dér durere, că mulțu din cei ce se adăposteau sub elu, éca așa numai din răutate, dedeau în elu și lăciocârtiau fără milă cu toporulă pismei, ală disprețului și ală ignoranței. Mulțu din cei ce se înfruptau din pomele lui în locu de a le culege frumosu și de a-lă lăsa pe elu nevătămatu, ilu sburăturău, și rupeau crăcile și după unu siru de anu, indurându atâtea neomenosé maltratăr, trunchiulă lui s-a slăbită și în urmă o furtună puternică l'a culcată la pămîntu în pagubă tuturor celor ce l-au cunoscutu și au gustat din fructele lui cele bune ce le producea.*)

Nu e bine dér a sădi unu pomu nobilu într-unu locu spusu și primejdiosu, unde copii fără minte ilu potu sburături și cicoartă fără milă. Pomulă astfelu tratată nu trăiesce, pere înainte de vreme și de se sădesce altulă în locu i, totu așa pătesce, că ignoranța și prostia, surori bune, nu cunoscă nămicu frumosu și nobilu pe pămîntu. Intunereculu nu dă lumină. In intunereculu recunoșință nu poate prospera. Unde domnește pasiunea și nerecunoșinta, nu poate înainta binele și virtutea.

Nu sburături dascălu, că sburături binele și fericirea filoră voștri! Nu-i maltratați, că fericirea filoră voștri o îngropăți. Dascălu, ca și pomii, pentru alții rodescu, pe alții umbrescu și adăpostescu, er ei suferu numai arșița nerecunoșinta.

*) Alusione la suferințele indurate de dascălu I. Petricu din partea contrarilor săi.

I. D.

brozbo de sălată verde, că aceea tare-mi place cu prăspete de porcă?*

— „Formări ne-amă ușoră”, dice omulă prăstavu, „numai să scu unde se află, că am unu slugă și ni-a aduce și din fundulă pămîntului.”

— „Este aici în vecini la corbulă cu capulă de diamantă și cu crăsta de aură, dér la ală nu-i de-a intrare, că-i frate cu paigera și de că se scolă, totu lumea o prăbușesc.”

— „Aduce a slugă meu și de acolo, căci unde-lă mână eu, elu se bagă.”

Cu aste ieșe afară și strigă: „Harapu Albă!”

— „Aci-să, domnulă meu!”

— „Ia lipideulă și drumulă după sălată la corbulă în grădină!”

Harapu-Albă nu dice nămicu, că așa li-a fostu tocmai; luă lipideulă și se duse.

In drumu se tânesce cu baba, care-i a vîndută pelea cea de hulpe.

— „Unde mergi tu, fătu meu?” întrăbă baba.

— „Ducu-mă” dice elu, „că slugă bagsémă trebue să mărgă și în focu,

dăcă-lă trimite stăpânlă; ducu-mă după sălată la corbulă în grădină”.

— „Ba ţie ţi-a mânca ce-lă câne de smeu capulă, că n'ai ascultată ce ţi-a spusu tată-tēu. Dér fi mulcomă și haida după mine!”

Se ie feciorulă după baba și se totă ducu pe unu ritu mare și dau a culege la floră din ritu, — baba în pôle, elu în pălăriă, și totu aruncă în făntâna corbului, până au umplută plină.

„Acuma”, dice baba, „te du după țermurea ceea, că-i la méqdă și îndată vine corbulă. Dér ia sămă, că s'a aplieca să bée și părându-i apa dulce, atâta a bea, până să-i imbăta și-a adormi. Tu atunci te scolă și — na, cu paloșulă astă taie-i capulă”.

Vorba bună și sfatulă bună ori și când suntă bune, dér mai bune-să atunci, când omu-i mai lipsită de ele.

Așa vine corbulă și prinde a bea apă. Bea odată și apa i-a părută dulce; mai bea odată și apa i-a părută și mai dulce. „Da să mai bău odată”, — socotește. A mai băută odată, până a beută în patru răstempuri și a adormită.

Harapu-Albă ieșe de după țermure

și-i taie capulă. Dă-te apoi la sălată, — cătă-i trebuesce.

Impăratul fără s'a bucurat că pentru sălată, dér mai tare s'a bucurat de mórtea corbului. Si a făcutu unu ospătă, la care totu sfetnicii din ţeră au fostu poftiți, să se înfrunte din rara bucată. Vinurile, se înțelege, n'au putut să lipsescă. Si-apoi ce vinuri... numai ca oloiu.

Când e cătră capătulă mesei dice impăratul: „acuma tōte-să bune și frumosă, numai de cără aflată cineva, să-mă aducă pe Mândra-lumii de soță.”

Mândra-lumii era fata Impăratului verde și nime nu o putea aduce, căci pețitorii, care cum se arăta, tata fetei i făcea peste năpte salăi într'o casă de feră și-i frigea.

— „Aduce-o-a slugă meu”, dice omulă prăs avă.

— „Audă, nepotă! de că face slugă tōtu lucru ală, nu-i sci cere binele, ce eu și oiu da.”

— „Că l'a face, să vedă, numai unu grău i-oiu grăi.”

Ieșe afară și strigă: „Harapu-Albă!”

— „Aci-să, domnulă meu.”

— „Gătă-te după Mândra-lumii și-o adă înaltului împărat de soță.”

Să gătă Harapu-Albă, éra smelui, de merinde și de cheltuili i dă deasă pălmă. Când i-a trasu cea dintâi a disu: „asta-i să mă cunoști acumă,” când i-a trasu a doua, a disu: „asta-i să mă cunoști după ce-i veni.”

Pălmuită și rușinată, se ia bietulă Harapu-Albă și se duce-duce până la o arătură, unde erau două spre-dece pluguri și acolo s'a tălnită cu unu omu. Care ca brezde plugurile scrijela, omulă tōte le mânca. Când era la capătă, brézda nu era nămică, éra omulă numai iuceta din: „tulvai, că moră de fome.”

— „Dómne!” socotește, „ce văd acumă, n'am vădută din ce mă cunoștu omu. Da cum să scu eu da binețele la astă?”

Merge mai aprópe și din vorba dintâi ii dă binețele: „norocu bună, Fomila.”

— „Dee-ță Dumneadeu sănătate, feciorul de împărat; tu mergi la nuntă, dér du-mă și pe mine; acolo voru fi mânăcară multe, dóră mă satură și eu odată.”

— „Haida, de mine!”

— „Lă duce de ostașu și mergu la o-

cinței, său furtună și vijelii complete. Și când mânia lui Dumnezeu lovesc în păcat, prin ei trănesce suferindu-nevinovății.**)

Dér iartă-mă, umbră de martir al vîcului nostru, dăcă îndrăsnescu a-tăi conturba pentru o clipă linștea eternă, ce și-o dete Celul de sus, precum ai iertat și tu pe cei ce te-au sburăturit și te-au oropsit. Nu cu reușate ne-am apropiat de umbra ta, ci cu adevărată iubire de frate și colegă, îndrăsnindu-a-tăi depune pe piétra, ce în curațenia înimei noastre și-am ridicat-o, o modestă cunună, din cele ce se află pe la noi, precum incununatul e duhul tău cu cununa de părinte cerescu.

Odihniți în pace rămășițe de martir păna la invierea cea de obște, care va să fiă, când și-se va da tie plata cuvenită pentru faptele pentru rôdele tale din lume! Er tu, duhule, care ai însușit vre-o dată aceste rămășițe, bucură-te întru împărația Domnului tău și rögă pe acela, căruia cu credință i-ai servit și-i servesci, ca să trimită binecuvântarea sa cerescă peste noi, cari ne aflăm aici, peste fiu tău iubit, lăsați singuri în lume, preste școală, unde ai lucrată atâtă ană și preste cari și-au făcută bine. Rești preste tinerimea, care ai aruncat sămânța luminei, a sciinței și a fețevierului, rögă-lău a trimite ajua cerescă, ca să încolțescă și să rodescă spre fericirea lor, spre binele nemului nostru și spre mărire lui, acum și în vecii veilor.

Eternă fiă între noi și viitorime amintirea ta! Amin!

O di de bucurie

pentru învățătorii meseriaș români din Brașov.

Brașov, 13 (25) Nov. 1892.

Duminica trecută, 8 (20) Noemvre, a fost o di de mare bucurie pentru o parte însemnată a învățătorilor români meseriaș din Brașov. Prințul Mihail Stroescu, care prin însemnată fundație, ce o lăsase „Asociației pentru sprijinirea învățătorilor și

**) Aliniune: în sensu fizică la însușirea trăsnetului de a se folosi de obiecte înalte, er în sens moral la suferințele martirilor de totușuțe ai tuturor timpurilor și națiunilor, dintre cari cei mai mulți n'au fostu alta, decât nuisice învățători ai poporului în sensu largu.

I. D.

sodalilor români din Brașov”, și-a asigurată pentru toate timurile stima și recunoștința cea mai adâncă din partea noastră a tuturor.

Cuprinși de evlavi față ou memoria acestui fericit fundator și binetăștor, membrii și conducătorii membrației Asociației, arangiați în dimineață în biserică română din Grăveri, la care luără parte din partea Asociației membrilor Comitetului în frunte cu d-lu președinte Nicolau Petru Petrescu, mai mulți măestri și popor. Părăstasul ilușă oficiu d-lu paroch și protopop onor. B. Baiulescu, care în amintirea reședinței lui rostă o frumosă cuvenire.

In aceeași zi, după amiază la orele două, membrii Comitetului și mai mulți măestri se întinseră în sala de desemnă a șoalelor comerciale, unde se prezintă peste 150 elevi români dela diferite meserii.

Aici d-lu președinte alu Asociației, în cuvinte foarte calde, adresate băieților, arată însemnatatea acestei zile pentru ei. Le spune, că urmă Română adevărată din teră de partă, Română cu inimă nobilă, Mihail Stroescu, de locu din Basarabia, impreună cu vrednică și Elisa Stroescu, aușindu de lipsă și neajunsurile acestei Asociații, cu o generositate estra-ordinară au dăruită pe séma ei o sumă foarte însemnată. Din acestă dară marinimosă se ajută astăzi în fiă-care ană deci de băieți lipsi.

„Dumnezeu să-luți odihnescă în pace!” reșună într-un glas de pe buzele tuturor, er pentru generosa domnă esclamară erășii cu toții: „Dumnezeu să o țină întru mulți ani fericiti!”

— Bine să luăți aminte drăgii mei, — dice apoi d-lu președinte către băieți, — generozii dăruiitori, că Români, au vrut să întindă mâna totu la Români. De aceea și voi ori unde veți fi, ori unde veți văduce sorte, Români să rămăneți, că Români să trăjiți.

Să nu uitați apoi, că darul acesta este făcută, că să se ajute băieți muncitori. Muncită dăr și voi și nu ve feriți de lucru, căci numai prin muncă ve veți putea fi în rândul omeneștilor cinstiți. Munca însemnată vieță și nică o muncă cinstită nu este rușinoasă.

Să soiți și aceea, că orice meșteșugă numai atunci ve poate aduce folosu și ve poate asigura ună viitor bună, dăcă-lu învăță cum se cade. Pe meșterul bună ilu căută mușterii și bunăstarea lui crește văzându eu ochii; pe meșterul rău însă toți ilu încunguri și nu poate ajunge la nimic.

După aceste frumos și părintesci povetă ale vrednioului președinte, urmă împărțirea hainelor. Său împărțită gratisă

20 rochete, 20 pantaloni și 24 părechi de cizme la 64 băieți săraci. Bucuria, ce se răsfrângă pe fețele celor impărtășiti, nu se poate descrie; dăr nu mai puțină mișcătoare era și măhnirea celor neimpărtășiti.

Asociație, pentru a putea veni în ajutorul multimei de băieți săraci, ce sunt adunați aici la meserii de prin diferite părți ale Ardealului, multă e avisată la sprijinul Românilor marinimoș, cără voră face unu bună serviciu causei noastre naționale, dăcă voră sprijini totu cu mai multă căldură scopurile acestei nobile Asociații, punându-o în poziție de a concentra și de a lăua sub românește sa ocoare căci mai mulți elevi de meserii români. Numai lucrându în direcția aceasta putem spera, că vom ajunge și noi să ne întemeiem o clasă de măestri mai puternică și mai sigură din punctul de vedere ală conacăvarei naționale. Trista experiență ne învață, că din măestră crescută printre străini, nu înare folosu avem, căci durere, ei prea adeseori se înstreină de neamul lor și se perdă printre străini. Brașovul, din punctul de vedere românește, e unul dintre orașele cele mai potrivite pentru crescerea învățătorilor noștri de meserii și de aceea dică, că ar fi tare de dorită, ca să fiă sprijinită, de mai mulți înși și cu mai multă dare de mână Asociațiea meseriașilor români din Brașov, căci numai astfelui va putea să adune sub ocoare sa unu număr totu mai mare de tineri români.

din comitatul Sibiului” va aranja la 27 Noemvre st. n. 1892 în comună Avrig o expoziție de vite împreună cu distribuirea de premii în bani. Expoziția se va mărgini de astă dată la vite cornute cu excepția caprelor.

Expoziția se va ține în ziua amintită, începându dela 10 ore înainte de amediu și pâna la 2 ore după amediu, când va urma premiarea.

Cătă ține expoziția, îndepărtarea vitelor intrate nu se îngăduie.

In expoziție nu se primesc decât vitele locuitorilor din comunele Săcădate, Racovița, Sebeșul-superior, Sebeșul-inferior, Porcesci, Boiu, Tălmăcel și Bradu.

Pentru vitele aduse din aceste din urmă optă comune se ceră pașapoarte în regulă. Cerându trebuiță, proprietarii să se dovedescă că au ținut înși și vitele în timp de $\frac{1}{4}$ de anu celu puțin.

Oile trebuie espuse în grupe de celu mai puțin 3 capete; altcum nu se premiază.

Primirea vitelor în expoziție se face prin comitetul aranjator local, care va publica din parte și dispozițiunile luate.

La fiă-care vite, respectiv grupă de oi, se alătură o tablă său biletă, cuprindând numărul curent, etatea vitei și numele proprietarului.

Exponenții sunt îndatorați a purta înși și grije de vitele lor și a le da hrana trebuințoasă.

Să voră distribui două-deci și unul de premii în suma totală de 65 fl. în arăntă, dăruiți de reunione, și anume se voră distribui următoarele premii:

Grupa I. Bovine de prasila (rassă indigenă și străină) a) tauri de 3—5 ani: 1 premiu de 7 fl.; b) vaci de 3—8 ani: 1 premiu de 5 fl., 1 premiu de 4 fl. și 1 premiu de 3 fl.; c) junci, junice și tăurenci de 1—3 ani: 1 premiu de 4 fl. și 2 premii de căte 3 fl.; d) viței și vitele de $\frac{1}{4}$ — 1 anu: 1 premiu de 3 fl. și 1 premiu de 2 fl.

Grupa II. Oi de prasila. — A: Rassă stogosă și tigăie: a) berbeci și noatină de 1— $\frac{1}{2}$ ani: 1 premiu de 4 fl. și 2 premii de căte 3 fl.; b) oi de 2—5 ani de fătată său cu miei: 1 premiu de 3 fl. și 2 premii de căte 2 fl. — B: Rassă bârsană (turcană): a) berbeci și noatină de 1— $\frac{1}{2}$ ani: 1 premiu de 3 fl. și 2 premii de căte 2 fl.; b) oi de 2—5 ani de fătată său cu miei: 1 premiu de 3 fl. și 2 premii de căte 2 fl.

In scopul premiară, comitetul central ală reunii agricole a alesu ună jurie de 20 membri. Împărțirea premiilor urmărește a se face în mod sârbătoresc, ținându-se mai întâi o vorbire în prezența juriului și comitetului aranjia-

lătă păna se tâlnescu cu altu omu stându în gura unei ape mari, cum ar fi Crișul, — totu apa bându și totuști strigându, că moare de sete.

— „Dómne!”, socotesc, „da cum să sciu să binețele la asta?”

Merge mai aprópe și din întâia vorbă ’i da binețele: „norocă bună Setiă!”

— „Dee-ți Dumnezeu sănătate, feitor de împărat; tu mergi la nuntă, dăr du-mă și pe mine; acolo voră fi beuri multe, dóră mă satură și eu odată.”

— „Décă haida, de mine; ne-omu duce mai bine la olaltă.”

Se duce mai nainte și tâlnescu unu omu cu două-spre-dece cojocă scurte cu deuă-spre-dece bonde lungă — incăndinu-se la unu focu cu două-spre-dece singuri de lemn și strigându, că moare de frigă. Pe laturea de ătră focu se frigea, pe cea lature era geru de trei palmi.

— „Norocă bună să dee Dumnezeu, Ghețila!”

— „Dée-ți Dumnezeu sănătate, feitor de împărat; tu mergi la nuntă, dăr du-mă și pe mine; acolo a fi focu

bună, dóră mă potă incăldi și eu, că degea de frigă.”

— „D'apoia haida de mine, c'omu merge mai bine ortăciți.”

Se iau și se ducă tute patru și a-jungă nu peste multă la unu podu. Când suntă la podu, văduă atâtea furnici pe elu, că căte-să pe lume, tōte au fo-tă acolo.

— „Dómne,” dice elu, „cum'oiu trece peste ele să le calcă în picioare, că și ele-să făptura lui Dumnezeu, rânduite să traiescă; dăr bine-ar face, dăcă mi-ar lăsa atâta locu, cătu să-mă pună piciorul să nu le calcă!”

Albinele se tragă cum se tragă la o parte și-i facă atâta locu, de a putut trece.

„Alelele, fecioră de împărat, bună gându ai gândită, să nu ne calcă, căci etă-ne suntemu nuntășii trântorului ředemocomu și ne-amu imbătată, nu ne putem ridica pe aripă, dăr pentru facerea de biue, că nu ne-ai călcă, na trimbăta astă și când 'i fi la nevoia, sufănumai în ea, că odată mergemă tōte cum suntemu aci și ti-omu ajuta.”

S'au luată apoi tōte patru și s'au dusă păna la Mândra-lumii, la împăratul Verde.

— „Norocă bună, înălțate împărate!”

cum suntemu aci și ti-omu ajuta”.

Primesc elu trimbăta și éra se mai duce, păna dă de unu podu. Aici tâlnescu — căte albine în lume, tōte; — niște una sbângăindă pe susă, ci tōte lipite lanțu peste drumă.

„Dómne”, găndesc elu, „cum'oiu trece peste ele, să le omoră, că și ele-să făptura lui Dumnezeu, rânduite să traiescă; dăr bine-ar face, dăcă mi-ar lăsa atâta locu, cătu să-mă pună piciorul să nu le calcă!”

Albinele se tragă cum se tragă la o parte și-i facă atâta locu, de a putut trece.

„Alelele, fecioră de împărat, bună gându ai gândită, să nu calcă, căci etă-ne suntemu nuntășii trântorului ředemocomu și ne-amu imbătată, nu ne putem ridica pe aripă, dăr pentru facerea de biue, că nu ne-ai călcă, na trimbăta astă și când 'i fi la nevoia, sufănumai în ea, că odată mergemă tōte cum suntemu aci și ti-omu ajuta.”

S'au luată apoi tōte patru și s'au dusă păna la Mândra-lumii, la împăratul Verde.

— „Norocă bună, înălțate împărate!”

„Dée-vă Dumnezeu sănătate; sedetă și hodinītă”.

— „Multămimă, înălțate împărate, că n'am venit să sedem, ci amu venit să cerem.”

— „Amu”, dice, „iți fi bună și ierătători păna mānă diminētă; mānă ne-omu vîji, de ne omu pută, de nu, iți merge în calea văstră; păń' atunci iți fi ȣmenii mei”.

— „Voia înălțatului împărat”, răspunse Harapă-Albă, „nu o vomă strica și decă nu va fi spre greutate, cu voia Marii Tale, ti-omă fi ȣpetă păna mānă.”

Împăratul se bucură de vorba, că rămănu la elu peste noapte și în asuncu dă poruncă la doi feciori, se incăldescă casa.

Feciorii dau focă cuptorelor, păna-i casa ca focul să vînătă.

— „Dómne, Dómne”, ișt dice Ghețila, „să ne dée celu puținu o casă caldă, că eu moră de frigă păń' diminētă!”

Junele, îngrijită de tienăla ortacilor săi de cale, merge înainte să vîdă de rândul incălditului, și — — vede casa ca jarul.

— „Amară de dilele noastre”, dice

to esponenților și publicului întrunită.

Scopul expoziției este mai alesu a omi și încurajia adesea propria în economia vitelor. De aceea, în privire se va lăua nu atâtă intențunea vădită de a străluci cu vite de parada, ci mai cu sămă bună chibzuire în alegerea vitelor de prăsilă, hârnicioa și inteligență dovedită în realizarea scopului urmăritu.

Aceia, cari au prăsită însăși vitele, voră avă intărișate față cu aceia, cari au spusu vite prăsite de altoineva. Nimeniu fosă nu poate fi premiată, decă nă ținută vita în grija proprie $\frac{3}{4}$ anu celu puținu.

Ca vrednică de premiată se consideră mai alesu bovinele, cari intrunescu în mare măsură însușirile vitelor mari, puternice, frumosse la trupă, blânde, lăptose, bune de prăsilă și de îngăsată. Ca semne de lapte multă, se consideră: trupă prelungită, pieptă largă și fole șerpuite de vine grăse; ugeru plinu și mare, nu pre cîrnoșu, nici pre grasu, înzestrată cu pără soură și môle și avându patru țipe moi, de-o potrivă de mari; pele molatoasă, pără subțire și privire blândă. Ca bune de îngăsată suntă se consideră mai alesu vitele trunchioase cu capul micu, ose subțiri, pieptă largă și cîrnoșă, șolduri îndepărtate, cîpsă latăreță, pele mișcăcioasă, pără môle. Ca bune de muncă se consideră mai cu sămă vitele ososse cu picior cam lungi, pieptă largă și rotundită, șolduri puternice, copte sănătose, mersu vioiu și regulat.

Câtă pentru oi, intărietate se cuvine mai alesu oiloră mari, cîrnoșe, lăptose și bogate în lână frumosă și subțire, môle și lungă, de-a semenea se cuvine intărietate oiloră de soiu vestită și însotite de miei cu blană alăsă. Rasa tigai și stogosă se preferă rasei bârsane (turcane).

LITERATURĂ.

Au apărută.

Lecțiuni din gramatica limbii române pentru școalele poporale, de Ioanu Ilia, învățătoru. Aradu, 1892. Form. 8° de Iipag. Prețul 25 or. (50 bani). De vîndare la Tipografia diecesană în Aradu și la autorul în Căvinu (p. u. Gyorok).

* „Călindarul Plugarului” pe anulă 1893, redigiată de Ioanu Georgescu, aște de sub tipăru și se poate procura cu prețul de 25 or. exemplarul (plus 5 or. porto) dela *Tipografia A. Mureșianu* în Brașovu. Această călindară se află de vîndare și la librăria N. Ciurcu în Brașovu.

* „Avisu pentru coruri”. Subsemnată

tulă a culesu și arangiată pentru corămică și bărbătescă melodiile următorelor „Cântece de stea”: 1) „Veniti astăzi credincioșii să săltăm!“ 2) „Mărire intru cei de susu lui Dumnezeu“. 3) „O, ce veste minunată!“ 4) „In orașul Vitleem“. 5) „Stărea susu răsare“. Cei ce dorescă a avea aceste cântece armonizate pentru coră mică și bărbătescă, binevoiescă și se adresa la subcursul în Tîcvaniul-mare, u. p. Verschez Kákova. Uu săntă costă 50 or. + 5 or. porto; eră totu 5 săntecile comandate de-o dată costă numai 2 fl. 20 or. spedate franco. — *Iuliu Birou*, învățătoru superioru.

EDUCĂȚIUNE.

Educația religioasă - morală.

(Urmare.)

II. Cultivarea inimii său a facultății de a simți.

Despre inimă său facultatea de a simți, e de însemnată, că oră ce vine dela minte, face impresiune și în inimă. Simțurile bune, oră rele, aternă dela constituția corpului și a temperamentului săngelui, eră mai multă dela crescerea din casă. Pruncul crescută grobă, oră cău de delicată inimă să aibă, nu va simți compătimire către cei nefericiti, nici desfătare în frumusețea naturei. Dreptă aceea e forte de lipsă cultivarea inimii; căci o inimă necultă, trăie cu vederea nu numai poruncile mintii, ci și ale religiunii, și așa și voia urmăză instincțului.

Primul mijlocu spre cultivarea inimii este îndatinarea, ală doilea exemplul. Pruncul încă de mică are poftele sale, în urmarea căror dorescă a avea obiectul acela, carele stănescă într-insulă simțeminte plăcute, și a se mantuie de totu ce i cauză simțeminte neplăcute. Trebuie dără dedată la primirea bunului și încungurarea răului. Elu vede, că părinți săi se răgă la Dumnezeu și-i aude vorbindu cu reverință despre cele sfinte; în inima lui încă se stănesc simțul de religiune s. a.

Simțurile suntă mai de multe feluri, între cari cele mai principale suntă: simțurile simpatice, simțul estetic, ală intălegerei și ală adevărului, și simțul morală și religiosu.

1. *Simțurile simpatice*. Aceste simțuri stau în aceea: că vădă, oră audindu sărtea neplăcută a deaproapelui nostru, ne împărtășimă de aceea și sternim în noi asemenea simțiri. Aceste simțuri se arată în prunc de timpuriu, că-i vedem cum își schimbă față spre risu, oră spre plânză, după cum vede pre mamă sa ridându oră plângându. Prin aceste sim-

țeminte nă-a dată Creatorulă a înțelege: cătă e de placută înaintea lui, când ne împărtășimă de sărtea deaproapelui nostru. Însă acesta să nu se întâmple numai din simpatie, ci și pentru voia lui Dumnezeu, decă voimă, ca să aibă fapta preță morală. Contrarul simpatiei e antipatie, său ura contra deaproapelui.

2. Simțul estetic său ușa numită gustă bună, simțul intălegerei și ală adevărului.

Prin simțul estetic se înțelege desfătarea oră bucuria, ce se nasce în noi, când vedem oră folosimă ce e frumosu proporționat și cuviinciosu. Această simțu încă se desvoltă de timpuriu în prunc; căci vedem pruncul în brațele mamei cum își intinde mâinile după ceva obiectu luocitoru, oră vestimente pistrite, și bucurosi alergă după fluturi colorați. Prin acestu simțu nă-a descoperit Creatorulă voia sa, ca să fimă curață, să iubimă ce e frumosu, proporționat și cuviinciosu, eră în privința economiei, să fimă crutatoru; căci ună vestimentu, de cără păstră curată, trăie mai îndelungată, ba și în privința sănătății e mai folositoru.

Simțul intălegerei încă se desvoltă din acestu simțu; d. e. pruncul, carele plângă de fome, vădăndu pe tatăl său că-i aduie o părechia de papuci frumoși, privindu la ei, uită fomea.

Asemenea și simțul adevărului totu de aici provine, căci intălegându pruncul ce e frumosu și bună, cunoșce și ce e adevărată, oră nu. Acesta se poate observa din bucuria, ce au prunci când ghicescu ceva, și din întristarea ce o simțescu decă se înselă, său din rușinea ce o pătescă fiindu prinși în minciună și altele.

De aici se vede, că aceste simțeminte suntă înăscute omului; dreptă aceea să ne nisuiamă a deștepta aceste simțuri cătă se poate mai săracu în privința frumosului și adevărului, arătându pruncilor și urmăriile cele rele ale neplăcării către ce e adevărată și cătă de sprijină și fătăreță și înșelăciunea, care totu provin din neplăcăre către adevăr.

3. *Simțul moralu său conștiința sufletului*. Creatorulă a lăsată în natura omului o lege, care prin conștiință ne spune, ce e bine și ce e rău, ce este ertată a face și ce nu. Plinindu acăstă lege, simțul bucură, eră din contră întristare; ba și faptele bune, oră rele ale altora, facă în noi impresiune plăcută oră neplăcută. Acăstă lege se numesce simțul moralu.

Acestă simțu să lă deșteptămă în prunc cătă mai de timpuriu, că deși nu ar fi păcată, când prunci micuți facă ceva faptă vinovată, totu ei trebuie să scie, că ce este iertată a face și ce nu, și așa sămănuță bănu să o sămănuță în inima pruncului pănu ce nu să încuibă răul.

Dreptă aceea să-i reflectăm la conștiință, spunându-le, că acea pentru faptele cele bune și remuneră cu o dulce bucurie, eră pentru cele rele și pedepsesc cu o amară întristare. Să-i învețăm: că oră ce voră face, fără sfatul conștiinței să nu facă; ba încă să se întrebă: ore cutesare ar a face ceva faptă înaintea și în vederea părinților, învățătorilor, oră altora? Său ore plăce- li ar lor, de li-ar face altul, ce ar voi ei a face altora? Să le spunem și aceea, că cărarea virtuții e spinosă, și că omul are multă a se lupta contra răului, ca să împlinescă binele, — noi însă decă ascultăm de conștiință, care e graiul lui Dumnezeu, nu vomă rețaci niciodată.

4. *Simțul religiosu*. Această simțu provine din reprezentăriunea lui Dumnezeu și a statului nostru viitoru. Are mare înriurință în moralitate și măngăierea sufletească a omului; dreptă aceea deși provine din cunoșința adevărurilor religiose, pe cari pruncul în cruda lui etate nu le cunoșce deplină, totuși trebuie plantată în inima pruncului pănu și nu se înradăcina altele contrare.

Spre a putea cultiva simțul religiosu, se recere: ca pe prunc încă de mică să-i învețămă a se rugă lui Dumnezeu, și să ne îngrijimă: ca rugăciunile, canticarea, ascultarea sfintei liturgii și a predicei, precum și sănta mărturisire și cuminăcătura să le îndeplinească cu cea mai mare devoție. Să-i reflectăm a deseori la bunătatea, atotputernicia, înțelepciunea, dreptatea și indurarea lui Dumnezeu. Apoi să le arătăm datorile loră față de superiorii și părinții lor, și de aici să deducem: iubirea și onorea lui Dumnezeu, carele e părintele tuturor oménilor. După aceea le spunem, că Dumnezeu a trimis pe fiul său, pe Domnul nostru Isus Christosu, aici pe pămînt, ca să ne descopere dumnedeoșa lui voia și acăsta e credința creștină. Putem să le spunem pe scurtă despre viață, patimile și morțea lui Isus Christosu. Niciodată însă să nu forțăm acestu simțu, ci totdeauna să premergem cu exemplul nostru; că prin pedepsă oră premii nu vomă face dintr-înșii creștină bună, ci numai hipocrisi și fătări.

Să le spunem și aceea: că credința fiindu darul lui Dumnezeu, să arătări simțului religiosu, decă pe cineva pentru aceea l'amă desprețui, pentru că se ține de altă confesiune; că după învățătură și exemplul lui Christosu, încă și pe inimicii noștri trebuie să-i iubimă. Apoi pentru că cineva se ține de altă confesiune, nu ne este inimicu, nici suntem îndreptățiti a desprețui confesiunea lui, deorece totu omul veneră confețiunea sa și o ține de dumnedeoșă; ba prin vătămare a aceleia, amă vătăma

ortașilor săi; „cum ne omă băga noi acolo, că focu-i focu și jaru-i jaru; scrumă se alege dinu noi.“

— „Lăsați-mă pe mine 'nainte“ — dice celu cu cojocete; acolo-i de mine; haidă numă, că nici capulă nu vă duré!“

Se bagă Frigurilă în casă și începe a scutura din cojocete și îndată se face căldura cum e mai bună: nici prea-prea, nici tare-tare; ba pe dimineață gerul era de trei pâlni pe păreții.

Dimineață trimite împăratul doi feieri să le măture rămășiile ca la ceilalți..... adecă abia potă fi urmăre cheia în ușă de turțuri. Dau să deschidă ușa, atunci Cojocarul le mănu unu vîntu în ochi, de în clipită au degerată — bu-tucă.

Iesă grăzile lumii afară și se ducă la împăratul strigându totu „tulai, că moră de frigă.“

— „Numă ce mi-ți căpăta fata“, — dice împăratul; „dér încă totu nu vi-o dau, pănu nu-ți bă 40 de buți de pâlnică și 40 de vinu, și nu-ți mânca 40 de turme de boi și atâta pită, cătă s'a cōce în 40 de cuptore“.

— „Să le vedemă“, strigă Fomila și Setilă.

Indată le aduce 40 de buți de pâlnică și 40 de vinu; 40 turme de boi și atâta pită, cătă a putută cōce în 40 de cuptore, cari au fostă mai mară în teră.

— „Beți și mâncați și voi oleacă“, dice Fomila și Setilă, „că dăcă apucămă noi nainte, nu scimă, ajunge-vi-să ceva oră ba“.

Bău ceia și mânca cătă le trebue, cătă le întrece, lasă pe măna Setilei și Fomilei.

Apucă Setilă o bută de pâlnică și o mănu dintr-o înghițitură; apucă Fomila unu bou și îl mânca dintr-o bucătură. Peste-o jumătate de óră, — nici cojă, necum pită.

— „Nici acumă nu-ți căpăta“, dice împăratul, „pănu nu-ți deslege 40 de saci de păsată măruntelă din 40 de saci cenusă — într'unu cēsă.“

Hărăpă-Albă suflă în trâmbită și vinu albine, cătă năspătu în fundulă mării. — „Cum e, domnul nostru și drăguțul nostru?“ întrăbă albinele.

— „Așa i, că trebue alesă pe celu viu din celu mortu!“

cuma numă ce o voră duce, dér cum i-oiu însela?“

— „Înșelă-i“ așa, șoptescă careva sfetnicu, „că-i face o fată de lemnă chiar așa, ca și fata înălătăului împărat și dăcă nu o voră cunoșce pe cea viuă din cea de lemnă, li-i lua capulă“.

— „Ba că bună vorbă spusești“, răspunde împăratul și îndată a lăsată, să se facă o fată de lemnă chiar așa ca a lui și când a fostă gata le-a pusă lângă olaltă și i-a chișmată, să alăgă pe cea viuă din cea de lemnă..

Harăpă-Albă suflă în trâmbită și vinu albine, cătă năspătu în fundulă mării.

— „Cum e, domnul nostru și drăguțul nostru?“ întrăbă albinele.

— „Așa i, că trebue alesă pe celu viu din celu mortu!“

— „Nici o grije, stăpâne; deslege-să elu pe elu.“

Atunci începă albinele a săngăni, întâi pe lângă cea de lemnă și nu se mișcă; începă apoi pe lângă cealaltă și fata îndată își și aruncă mâinile la ochi.

— „Asta-i a noastră“, strigă Hărăpă-Albă, și nici tu „voia bună“, nici tu „sănătate“, numai haida cu ea.

Mergându, își lasă ortacii, care pe unde lă-a aflată, și ajunge singură acasă.

— „Venișă, sluga meu?“ întrăbă omul prăstavă.

— „Venii.“

— „Adus-u-o-ai?“

— „Adus!“

— „Na!“ dice, „în poiată la calu!“

— „Ba du-te tu în poiată“, dice Hărăpă-Albă, „că mai cade-mi-se mie lângă unchiul, decăt ţie, bală spusecată ce ești.“

Si își spune unchiului său pătanile lui și umbletele lui și deoarece împăratul, îndată ilu taie pe smeutotă mică și bucatele.

Si dice împăratul către nepotul său: „dragul meu, nepotul meu! decăt ai umblată atâta lume și ti-ai pusă capul pentru Mândro lumii, etă eu își dau mâna ei și după moarte mea, să moșteniți împăratia și scaunul meu“.

Cuvântul împăratescu cătă să se împlinescă și după moarte unchiului său, Hărăpă-Albă ajunse împărată, dăr numele, ce i lă-a dată omul prăstavă, nu lă mai putută spăla de pe elu nimenea. Betfia

însă și religiunea noastră, și amă da prepusu: că religiunea noastră nu ar înveța spre aceea.
(Finea va urma.)

Cum trebuie să-și creșcă părintii copile?

In privința acesta, o făci americană dă următoarele povește:

Dați copilelor vostre cultură școlară cuvenită. Învețați-le a face mâncăruri sănătose și nutritoare. Învețați-le, a cōse, a călca, a cōse bumbăi, a-și face singure vestimente și cămeșii. Învețați-le a căce pâne și a face totu, ce ne ajută de a da puțini banii la farmacia. Învețați-le, că florinul are 100 de creițări și cum că nu e strîngătoru decât omul, care spesăză mai puținu, decât căstigă, er de altă parte tōte spesele, ce întrecu venitul, suntu séraciă. Învețați-le, că vestimentele facute pe banii gata, de și-să numai de carton, sedu pe trupu cu multu mai bine, decât cele de mătasă, decă-să facute în datorie. Învețați-le, că fața rotundă și plină e mai frumoasă, decât 50 de frumușetă măestrite.

Învețați-le a purta încălțăminte trainice și destul de largi. Învețați-le, că chipul lui Dumnezeu cu șnuruirea cea tare se poate numai strica. Învețați-le a avé încredere în faptele proprie, a-și vedé de trébă și a fi muncitor. Învețați-le, că meșteșugarul cinstițu cu mănecele suflete și fără unu banu capitalu, e mai prețuitu decât o duzină de ómeni vicleni, îmbraçăți scumpu și infumurați. Învețați-le grădinăritul și pomăritul, și să li placă natura. Învețați-le de către aveți banii, și musica, pictura și alte arti, fără numai să țineți minte, că aceste sunt lucruri de a doua mănu. Învețați-le a urii mândria și minciuna. Învețați-le, că tericia nu se cuprinde în răsfățu, nu în banii bărbatului, ci în învețăturile religiose, cari le ținem, și în caracteru solidu. Décă vor deprinde ele aceste tōte, apoi vă vor mulțumi, cându se vor măriți, căci vor cunoșce calea vieței.

ECONOMIA.

Cultura cartofilor.

(Fine).

Ca nutremențu pentru ómeni, cartofii se întrebuiștează în mai multe feluri: se cocu séu se ferbă și așa se măncă de postu cu pâne; se curățe de căjă și se ferbă cu carne séu altmîntrelea și se face zamă bună din ei; se ferbă, se curățe de căjă și se amestecă cu făină de grâu séu săcară și se face pâne din ei. In unele fabrici de spirituose, se ferbe și spiritu din ei.

Cartofii se mai potu prăsi și din séménța, ce se face în tuberculele dela curpeni, care se culege după ce să coptu, se uscă, se păstrează la locu svēntatul și primăvăra apoi se cultivă ca și séménța de varză. In anul dintăiu din o asemenea cultură abia se scotu cartofii de séménța, de aceea se urmăreză prete totu locul cultura cu cartofii cei vecchi.

Cartofii suntu supuși la mai multe bôle; cele mai însemnate însă suntu: putrediunea și bubițele.

Putrediunea se arată mai întăiu pe frunze, de unde se coboră pe curpeni și de aci pe tuberculele din pâménțu, cari începă a se păta și mai pe urmă a se putredi.

Putrediunea acesta o produce

unu burete numită: peronospora infestans, care se dice, că-și are originea în gunoiul prospătu, ce se pune pe agrii cultivate cu cartofi. De aceea unii cultivatori susținu, că gunoiul prospătu nu e bună la cultura cartofilor.

Bubițele se facă pe coja cartofilor în numără așa de mare, încătu în cele mai multe casuri nu se potu nici mânca. Morbul acesta se dice, că își are originea totu în gunoiul prospătu; în păménțul cultivat mai multu anu d'arêndul totu cu cartofi, séu în seceta și ploile prea mari.

Celu mai mare inimicu alu cartofilor este o insectă numită Colorado, care este pentru cartofi totu aceea, ce pentru vii este filoxera. Insecta numită e cam de unu centimetru de lungă, cu corpul bulbucat, de colore galbenă, aripile i suntu totu galbine, cu dece vărgi în lungul corpului, ér picioarele ceva roșietice.

Colorado se înmulțesc forte; o singură muerușcă pote să dă de trei ori într'unu anu dăla 800—1000 de ouă, din cari se facă larve (vermi), cari se nutrescă atât ulei, cătă și insectele cu frunze de curpeni, până ce le plivescă de totu, de rămănu góle. Se înțelege, că lăsându curpenii fără frunze, aceia se ușcă și peru dimpreună cu tuberculele din pâménțu, deorece frunzele sunt totuasa de lipsă pentru plante, ca și plumâniile la omu.

Acăstă insectă să arătată în Europa mai întăiu în Germania pe la anul 1877, unde s'au luat măsurile cele mai aspre, ca ea să nu se mai pote lăti și în alte state ardendu-se locurile atacate cu vără nestinsu și focu. De atunci nu s'ă mai audiu despre ea, de aceea se crede, că a dispărută cu totulă din Europa.

Altă insectă, care găurescă tuberculele, este și coropisnița, care își depune ouăle ei negre-galbene, prin cuiburile cartofilor și după ce se fac larve din acelea, începă și a găuri și a rōde și ele cartofii, așa încătu de multe-ori la scosu affi cartofii și pe jumătate măncăti de acea insectă și de larvele ei. Altă mijlocu de stăpîrire contra acestei insecte nu există, decât nimicirea ouelor și larvelor, când se află cu ocasiunea săpatului.

Ioan Georgescu.

Proverbe.

Dreptatea reclamă putere, căci altcum se îngropă de viață.

— Si vermele în calea sa mai întăiu pipăe, apoi pornește.

— Celu ce promite și nu împlinescă, e alu doilea înselătoru.

— Străita reclamă merinde și învețătura minte.

— Omul până nu dă de rēu, nu scie prețui binele.

— Inima fățănicului nicăi în diua prasnicului nu se schimbă.

— Înselătoriul cu clevetitorul nu facă tērgă a doua-óră, — arope amendoi i poți cunoșce dintr-o vorbă.

— Decătu să stai la vorbă cu nebunul, mai bine să-ți măsură drumul.

— Musca cu îndrăsnela ei, murdărescă și pajura împăratescă.

— Omul cu norocu, și nechiomatul, capătă colacu.

— Omul să nu detaime nicăi pe bietul măgaru, căci ambi potu ave odată lipsă de ajutoru împriu-

matu: măgarul să pôrte sar-

cina, er omul să-lu ducă de că-

păstru.

— Se dice, că prostul totu

prostă rămâne; dăr celu ce ne-

trruptă se laudă cu ntelepiunea

și meritele sale, nu rămâne ore

mai prostă ca prostul?

— Când vorbesci, bine să gă-

descă, căci gura la omu e mai

multu ca sabia.

— Din a urzii cotoru, nu facă

codă la toporu.

— Planta nefolosită, este cea

mai roditor.

— Totu din timpul frumosu

se nasce și celu viforosu.

— Pasarea de casă când e mai

bine hrănită, atunci privesce pe

stăpânu-său cu disprețu.

— Oră ce plantă își are ple-

ava sa.

— Cine e gura satului în fă-

gădău, în comună nu-i omu de

biru.

Runcu, în Noemvre 1892.

Constantin Giurgescu.

P O V E T E.

Cum să afumăm carnea de porc?

Pentru ca să afumăm carnea de porc? Pentru ca să afumăm carnea de porc? Slănia și sunicele dela unu porc greu de 200 punți, să se ia 1 1/2 punți de sgură de funingine din astfelu de urlorie (coșuri), în cari nu să arsă cărbunii de pétră. Acăstă sgură o ferbemă într'o litră de apă, până când jumătate din apa acăsta să a evapora. După ce să recită acăstă fluiditate, o mestecămă punendu în ea trei pumnă de sare pisată (meruntă). Punemă în ea carnații mică să stea unu pătrar de oră, carnații mai mari 1/2 până la 3/4 ore, slănia cam 6—8 ore, sunicele 12—17 ore, sunicele 12—17 ore. După aceea le scotemă afară, le punemă la unu locu uscatu să se svinte.

MULTE ȘI DE TOATE.

Filantropia contelui Leo Tolstoi.

In timpul fomei din Rusia să vorbită multă despre jertfele ce le a adusă contele Tolstoi. Acesta și-a datu acum să-ă despre întrebuițarea sumelor, ce i-au sosită atâtă din Rusia, cătă și din streinătate. In totalu au incursu în mănele sale 60,249 ruble și 66 copeice. Bucătăriile ce le-a înființat Tolstoi în numără mare au fostă de mare folosu, mai cu sémă véra. In patru districte au fostă 246 bucătări, cari nutreau șilnicu 10—12,000 persone. Mai greu era cu împărtirea bucătelor și mijlocoelor de traianu prin sate. Aici trebuia contele Tolstoi în persoană să controleze împărtirea bucătelor.

*

Turnul uriaș din Londra.

Turnul uriaș Watkin din Londra începe deja a se construi. Fundamentul său, care constă din patru corpori mari de betonu de o adâncime dela 8.5 metri și până la 18.5 metri, este terminat. In curându se va începe construirea de feru a turnului. Acestu turnu va avea suprafață la bază de 73 metri și o înălțime de 335.5 metri, — mai înălțu cu 36 metri, ca turnul Eiffel — așa încătu turnul din Londra va fi la o înălțime de 442 metri peste suprafață mării.

*

Unu bărbat cu 3 femei.

Nu de multă a murită în Kopenhaga (cap. Danemarcei) unu doctoru fără iubită în societatea înaltă și care avea relaționu și cu curtea regescă. Iudădu părțea lui să a dovedită, că elu să o trăvită cu morfină. Doctorul era neînsurată (așa se credea celu puținu) și totu d'una a fostă unu mare edatoru alu sexului frumosu.

In diua îmormântării lui, să-a prezen-

tată în odaia mortuară o femeie tenebră de o frumete rară și imbrăcată de sus până jos în negru. Ea s'a recomandat că e femeia doctorului.

Ișt pote orfane închipui mirarea rudenor, cari abia așteptau să îmormânteze pe doctoru, ca să pună mâna pe avearea lui însemnată.

S'a dovedită însă îndată, că doctorul se căsătorise în secretu. Înainte de asta cu vre-o cătă-vă anu, elu făcuse în Londra cunoșință cu o femeie frumosă. Ea era guvernanta intr'o familie daneză: relaționile dintre ei deveniră în curându așa de intime, încătu doctorul s'a căsătorită cu ea.

Nunta s'a făcută în cea mai mare liniste și imediată după terminarea ei, tenebra femeia a venită în Danemarca, unde trăia ca guvernanta.

După moarte doctorului ea a esită la ivela cum s'ar dice, ca să-și arate drepturile ei de soție și să reclame aerea lăsată de elu.

Cu asta însă afacerea nu s'a terminată de locu, căci acum 2 săptămâni s'a anunțată a două femeie a doctorului și peste vre-o cătă-vă dile... a treia. Cea d'intăiu e elvețiană și cea de a două franceză. Ele încă au arătată dovezi, că suntu soțile doctorului. Tus-trăle suntu frumosu. Afacerea va veni înaintea tribunului și i-a lată pușca. Cu o lovitură teribilă a trăuită jos la păménțu pe unu solat, er cu baioneta a spiatecată pe altul. Venindu însă în grăbă unu număr de soldați, loru li-a succesu să desarmeze pe Brown și să-lu pornește la Washington.

Unu vampiru în chipu de om.

Viliams, președintele statului Cincinnati, a dată într'u din qilele trecute ordinul ca condamnatul James Brown, unu asasinu fioros, să fie strămutată din penitenciarul din Ohio în cel din Washington, care e mai aspru și mai bine supravegheată. Brown, când a văzut că întră soldații în celula lui, a credută, că ilu ducă la spăndurătore. De aceea n'a voită să i-eșă cu nișu unu preț, văzându-se apucătă cu forță. Brown, care posedă o putere uriașă, înfuriindu-se, ca unu tigru, s'a repețită la unu soldat și i-a lată pușca. Cu o lovitură teribilă a trăuită jos la păménțu pe unu solat, er cu baioneta a spiatecată pe altul. Venindu însă în grăbă unu număr de soldați, loru li-a succesu să desarmeze pe Brown și să-lu pornește la Washington.

Causa pentru care Brown era condamnată la muncă silnică pe viată, eură-mătore.

Elu avea obiceiul să omore ómeni, dăr nu pentru ca să-i jefuescă, nișu ca să-și răsbune pe ei, ci ca să le bea săngele. De aceea lumea ii dăduse numele: "Vampiru în chipu de om."

Acum 25 de anu Brown se angajase, ca marină portugheșă pe bordul unei corăbii, ce pleca din Boston spre Lisabona. In timpul voiajului căpitanul corăbiei observă într'o dimineață, că lipsescă doi marinari. Făcându cercetări cu de-aménuntul, a găsită într'o mică cabină din fundul corăbiei pe Brown sugându săngele dintr'unu cadavru. Altă cadavru se află într'unu colțu alu cabinăi și în elu nu se mai află nișu o picătură de săuge.

S'a constatată, că Brown și-a ademis de cu sără acolo, și omorise pe amândoi și apoi li-a suptă săngele.

Fiorosul criminală a fostă expeditat la Boston, dată în judecată și condamnată la moarte, dăr președintele de pe atunci, Johnson, i-a strămutată pe deapsă în muncă silnică pe viată. Fiindu dusă în penitenciarul din Massachusetts, elu a omorită și acolo pe unu gardianu căruia de asemenea i-a suptă săngele. Din cauza asta a fostă băgată într'o celulă și nu putea comunica cu nimic. Mâncarea i se da pe o fereastră facută în usă de fier. După 15 anu de închisore a fostă transferată la Ohio. Aici a omorită în același chipu pe un altă gardianu. Din cauza asta s'a dată ordin să fie transferată la Washington. De astă

Calendarul săptămânal

Noemvre.

are 30 zile.

Brunări	Săptăm.	Călend. Iulianu	Călend. Gregorian	Sărele răsare spune
1892	Dilele septemb.	15 SS. M. Guriie Samo	27 Virgilius	7. 23 4. 12
Dum.	Luni,	16 + Ap. și Ev. Mateiu	28 Günther	7. 24 4. 12
Marij,	17 Par. Grigorie Neaces	29 Eberhard	7. 25 4. 11	
Mercurii,	18 S. M. Platon și Roman	30 Andreu	7. 26 4. 11	
Joi,	19 Prof. Avide	1 Dec. Oscar	7. 29 4. 10	
Vineri,	20 Par. Grigorie	2 Candida	7. 30 4. 10	
Sâmbătă,	21 (+) Intrarea în bis.	3 Fran. Xaver.	7. 31 4. 10	

Bursa de mărfuri din Budapest

din 23 Nov. n. 1892.

Sămînje		Cursul sămînjei		Prețul per 100 chilogr.
		Calitatea	per Hect.	dela până
Grâu Bănești	80	7.65	7.80	
Grâu dela Tisa	80	7.95	8.05	
Grâu de Pesta	80	7.90	8.-	
Grâu de Alba-regala	80	7.90	8.-	
Grâu de Bacska	80	—	—	
Grâu ung. de nordă	80	—	—	
Sămînje vechi ori nouă		Cursul sămînjei		Prețul per 100 chilogr.
		Calitatea	per Hect.	dela până
Săcară	70—72	6.10	6.35	
Orză	nutreță 60—62	4.95	5.20	
Orză	de vinars	5.40	5.90	
Orză	de bere	6.4-	6.20	7.20
Ovăsă	39.41	5.00	5.80	
Cucuruză	bănat.	4.65	4.70	
Cucuruză	altu soiu	4.60	4.65	
Hirșcă	"	—	4.45	4.60
Productediv.		Cursul sămînjei		Prețul per 100 chilogr.
		Calitatea	per Hect.	dela până
Sem. de trif.	Luternă ungur. francesă	46.—	52.—	
—	rosiă rafinată duplu	—	—	
Oleu de rap.	31.—	32.—		
Oleu de in	5.25	5.50		
Ung. de porc	dela Pesta	55.—	56.—	
Slănică	dela tără svântată	—	—	
Săr. "	afumată	49.—	50.—	
Prune	din Bosnia în buți	35.—	36.—	
Lictară	din Serbia în saci	—	—	
Nuci "	slavonă nou	—	—	
Gogosi	bănești	—	—	
Miere "	ungurescă	—	—	
Ceară "	sérbescă	—	—	
Spirtu	brută galbină strecurată	—	—	
Ceară	de Rosenau	140.	141.	
Spirtu	brută	14.25	14.50	
"	Drojdiute de spiru	16.75	17.25	

Prețurile cerealelor din piața Brașovu.

Din 25 Noemvre 1892 n.

Măsura său greutatea	Calitatea.	Valuta aust. triacă.	Cursul său	
			fl.	or.
1 H. - L.	cel mai frumos	6	—	
"	Grâu mijlociu . . .	5	80	
"	mai slabu . . .	5	—	
"	Grâu mestecat . . .	4	50	
"	Săcară { mijlociă . . .	3	60	
"	{ frumosu . . .	3	40	
"	Orză { mijlociu . . .	3	10	
"	Ovăsă { mijlociu . . .	1	80	
"	Cucuruză . . .	3	20	
"	Mălaiu . . .	3	40	
"	Mazere . . .	7	50	
"	Linte . . .	10	—	
"	Fasole . . .	3	20	
"	Séménță de inu . . .	8	50	
"	Séménță de cânepă . . .	4	50	
"	Cartofi . . .	—	80	
"	Mázeriche . . .	—	—	
"	Carnea de vită . . .	—	48	
"	Carnea de porcă . . .	—	48	
"	Carnea de berbecă . . .	—	32	
1 kil.	Săr. de vită { prăspătă	23	—	
100 kil.	topită	33	—	

Bursa din București

din 23 Nov. n. 1892.

Valori	%	cump.
Rentă română perpetua 1876	5%	100.
Renta română amortisabilă . . .	5%	96.3/4
ditto . . .	4%	82.3/4
Renta rom. (rurale convertite) . . .	6%	100.1/4
Oblig. de statu C. F. Române	6%	60.
idem . . .	4%	—
Imprumutul Openheim 1866	8%	—
Imprumutul Orăș. București	5%	—
idem idem din 1884	5%	90.
idem idem din 1890	5%	91.3/4
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—
Credit fonciar rurală . . .	7%	—
idem idem . . .	5%	95.3/7
Credit Fonc. Urb. din București	7%	105.
idem idem . . .	6%	102.
idem idem . . .	5%	90.1/2
Credit Fonc. Urban din Iași . . .	5%	82.1/2
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr.	276.—
		V.N.
Banka Națion. ult. div. 84.45	500	—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	410.1/2
Naționala de asig. ult. div. 36 lei	200	—
Banka Rom. ult. div. fr. 15.—	500	—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 5 l.	129	—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	—
Soc. Rom. de Hartie ult. 10	100	—
Soc. de Reas. ult. div. 16 l. aur	200	—
Societ. de Constr. ult. div. . .	—	—
Societ. de Hartie ult. div. . .	—	—
Rubla de hârtie . . .	—	—
Banka Națion. a Rcmâniei . . .	—	—
Scopmt. . . .	6%	—
Avansuri pe efecte . . .	7%	—
vansuri pe Lingouri . . .	6%	—

Cursuri pieței Bragăvă

din 26 Noemvre st. n. 1892

Banconote românești Cump. 3.44	Vend. 9.46	Seris. fosc. „Albina“ 6%	101.
"	"	5%	101.—
Imperiali . . .	"	9.65	9.65
Galbeni . . .	"	5.60	5.65
Argintul românesc . . .	9.40	9.42	117.
Napoleon-d'or . . .	9.51	9.54	58.30
Lire turcescă . . .	10.75	10.80	58.70
		Discontul 6—8% pe anu	

„ARDELEANA“,

instituție de credit și de economii pe acții în Orăștie.

Nr. 146—1892.

964—17.

AVISU.

Institutul de credit și de economii „ARDELEANA“, societate pe acții în Orăștie (Szászváros), Piața mare Nr. 2 și 4 în casele proprii, primesc depuneră spre fructificare sub următoarele condițuni:

- a) Depuneră facute la căror ridicare nu se recere abdicere, cu 5%;
 - b) Depuneră facute cu condiția de a să anunță ridicarea lor, cu 5 1/2%;
 - c) Depuneră facute pe timpul mai îndelungat de către Biserici, școale, corporații culturale ori cu altu scop de binefăcere, cu 6%.
- Depuneră, ridicări și anunțări se potu efeptui și prin poșta.

Orăștie, la 1 Noemvre 1892.

„Directiunea“.

Frății Simay

Brașovu, Tergul Grâului Nr. 3.

Trosouri complete pentru mirese; depositu de albituri și pânzării de masă; assortiment bogat de confecții pentru dame; articole de modă indigene și străine. Se primesc comande pentru vestimente de dame și de bărbați, cari se voru esecuta câtă se poate de cu gustu, și punctualu cu prețuri moderate.

931,14—9.

Dintre toate hărtiile pentru tigarete este recunoscută de cea mai bună hartie de tigarete veritabilă frantuzescă „Le Gloria“ fabricațiunea d-lorū JOSIFU BARDOU & FILS în PERPIGNAN—PARIS.

60 medalii de aur, 16 diplome de onore mari, 20 diplome „Hors Concours“.

„Le Gloria“ este hartia, care în fineță și bunătate intrece celealte hărtii de cigarette ce există.

„Le Gloria“ este numai atunci veritabilă, decă fiacare cărticică portă firma IOSIFU BARDOU & FILS.

„EQUITABLE“

SOCIETATE DE ASIGURARE ASUPRA VIETII

DIN

STATELE UNITE.

Președinte :

Henry B. Hide.

Secretar :

Wilm. Alexander.

Vicepreș. :

James W. Alexander.

Controlor :

Thos. D. Jordan.**120 BROADWAY, NEW-YORK.****Incheiarea socotelilor cu finea anului XXXII de gestiune 1891.****Intrate în anul 1891.**

Premii pentru polițe nouă, fără detrageri
" " vechi
Rente pe viață
Totalul intrărilor pentru premii
Interese din :
Imprumuturi hipotecare
Obligațiuni și dividende de acții și alte posturi
Chiria pentru proprietățile societății
Totalul intrărilor anuale
Balanțul activelor netto séu după Cartea principală, cu 31 Dec. 1890 (după detragerea a 903.197·54 dolari cu cari a sporit fondul de rezervă specială pentru imobilii, creată în 1890).
Suma

Dolari

8,633,677·23
23,919,447·09
573,225·24

33,126,349·56

1,617,348·91
3,191,734·20
1,119,511·18

Dolari

39,054,943·85

114,582,574·63

153,637,518·48

Balanțu cu 31 Decembrie 1891.**Activa.****Active alocate.**

Immobilii fără sarcină, în prețul cum-părării
Imprumuturi asigurate cu hipotece pe immobilii primo loco
Imprumuturi pe lângă amanetă
Acții și obligațiuni, cari aparțin societății
Depuși la Kredit-Anstalt pe lângă interese
Banii gata în bănci, alte depozitorii și pe drumuri, sositii după aceea
Saldu la reprezentanțele generali și comisioane anticipate

Dolari

31,203,618·24
26,339,321·22
8,418,500·00
51,467,659·21

5,822,323·25
4,919,533·82

2,409,475·51

130,670,433·35

Eșiri în anul 1891.

Pierderi pentru casuri de morte și adausi (prin dividende convertite)
Asigurări de zestre scădute și adausi.
Suma totală plătită în faptă pentru casuri de morte și asigurări de zestre
Rente pe viață
Polițe răscumpărate
Dividende plătite detentorilor de polițe (Totalul plătit detentorilor de polițe 14,793,696·37 dolari)
Plătiți acționarilor ca dobândă séu dividendă (după statute termurite la 7%)
Provisioni pentru agenturi
Salare și spese de călătorie pentru agenți
Taxe pentru medici
Salare și alte despăgubiri pentru funcționari și altu personal de birou
Spese în Statele Unite și spese, spese de admitere, pedepse și competiție în alte state și teri
Chiria
Provisioni spre amortisare
Anunțuri
Tote celelalte posturi, anume tipărituri, material pentru scris, competiție pentru advocat și scris, porto și alte spese deosebite
Suma diferitelor spese dolar 8,173,388·76
Spese în decursul anului, cari se voră subtrage din suma venitelor anului 1891
Balanțu cu 31 Dec. 1891

8,946,152·72
902,564·12

9,848,716·84
312,891·39

3,049,852·98
1,582,235·16

7.000—
3,386,016·45

300,465·55
455,949·71

547,653·89

283,094·19
369,810·40

688,592·68
179,579·20

1,955,227·69

22,967,085·13

130,670,433·35

Alte active.

Interese și chirii
Valorea efectelor de bursă peste valoarea contării
Polițe scădute, în suferință și cu respiruri
Suma totală a activelor alocate și de altu soiu

356,877·81

2,834,915·79
2,336,291·43

136,198,518·38

Passiva.

Valorea actuală, netto, a tuturor polițelor, aflatore în vigoare cu 31 Dec 1892, computate de către oficiul de asigurare al statului New-York, după tabelele de mortalitate ale grefieriei séu combinate, etalonul de interes 4%
Pierderi pentru casuri de morte și asigurări de zestre, scădute dé nericidate
Dividende séu prisosu, séu altu felu de câștiguri scrisu bon pentru detentorii de polițe
Suma tuturor altor soiuri de angajamente ale Societății, anume cari au clausula d'a elibera asigurări deplină plătite pentru polițe scădute
Angajamente față de detentorii de polițe
Prisosu brutto în favorul detentorilor de polițe
Tote passivele

108,883,455·00

621,943·82

97,643·00

302,496·00

109,905,537·82

26,292,980·56

136,198,518·38

Afacerile nove în 1891 au adus 233,118,331 dolari séu 582,795,827 flor. v. a. Starea asigurărilor cu finea anului 1891 este de 230,424 polițe pentru unu capitalu de asigurare de 804,894,557 dolari séu 2,012,236,392 flor. v. a.

Subdirecținea pentru Ungaria a Societății de asigurare asupra vieții „Equitable“

BÁNO m. p.

982,1—1.

Informatiuni mai de aproape la: „ALBINA“ instit. de credit și economii, Filiala Brașov.